

Verejné obstarávanie

Časť I.

Hospodársky subjekt a Partner verejného sektora

Ako nám naznačuje názov článku, oba tieto pojmy sú v prevažnej miere využívané v oblasti verejného obstarávania. Verejné obstarávanie je definované ako súhrn pravidiel a postupov podľa zákona, ktorými sa zadávajú zákazky, koncesie a súťaže návrhov.

Na to, aby sme bližšie pochopili proces verejného obstarávania si musíme priblížiť základné definície pojmov, ktoré sú s ním spojené:

- a) **hospodársky subjekt** - fyzická osoba, právnická osoba alebo skupina takýchto osôb, ktorá na trh dodáva tovar, uskutočňuje stavebné práce alebo poskytuje službu,
- b) **záujemca** – hospodársky subjekt, ktorý má záujem o účasť vo verejnom obstarávaní,
- c) **uchádzač** – hospodársky subjekt, ktorý predložil ponuku,
- d) **koncesionár** – hospodársky subjekt, s ktorým verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ uzavrel koncesnú zmluvu podľa tohto zákona,
- e) **subdodávateľ** – hospodársky subjekt, ktorý uzavrie alebo uzavrel s úspešným uchádzačom písomnú odplacnú zmluvu na plnenie určitej časti zákazky alebo koncesie.
- f) **partner verejného sektora** - ten, kto prijíma peňažné plnenie z verejných rozpočtov, z akýchkoľvek európskych fondov okrem Európskeho poľnohospodárskeho záručného fondu alebo od právnickej osoby zriadenej zákonom, od verejného podniku, od zdravotnej poisťovne alebo kto prijíma štátnu pomoc. Medzi verejné rozpočty patrí štátny rozpočet, rozpočet štátneho fondu, rozpočet verejnoprávnej inštitúcie, rozpočet obce a rozpočet VÚC.

Partnerom verejného sektora je aj ten, kto prijíma nepeňažné plnenie od subjektu verejného sektora a ten kto uzatvára zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu podľa zákona č. 343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Partnerom verejného sektora je tiež poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, zdravotná poisťovňa, osoba na ktorú bola postúpená pohľadávka alebo z iného titulu jej má byť plnená pohľadávka voči štátu, štátnemu fondu, verejnoprávnej inštitúcii, obci, vyššiemu územnému celku alebo právnickej osobe zriadenej zákonom.

Za partnera verejného sektora zákon označuje aj každého subdodávateľa iných partnerov verejného sektora, za podmienky splnenia finančných limitov. Subdodávateľ má povinnosť zápisu vtedy, ak vie alebo so zreteľom na všetky okolnosti má vedieť, že plnenia, ktoré dodáva, sú určené partnerovi verejného sektora a súvisia so zmluvou medzi verejným sektorom a partnerom verejného sektora, a teda, že sa svojim plnením podieľa na uskutočňovaní verejnej zákazky.

Kto partnerom verejného sektora nie je, je možné rozdeliť do dvoch skupín:

A: Partnerom verejného sektora nie je ten, komu má byť jednorazovo poskytnuté plnenie zo zmluvy, ktorého hodnota neprevyšuje hodnotu **100 000 eur** a ten komu majú byť poskytnuté viaceré čiastkové alebo opakujúce sa plnenia zo zmluvy, ktorého hodnota úhrnne neprevyšuje **250 000 eur**.

Uvedené limity sa posudzujú vždy bez dane z pridanej hodnoty.

Pre uvedenie príkladu: pokiaľ uzavrie dodávateľ s jedným subjektom verejnej správy dve zmluvy, pričom prvá s plnením vo výške 80 000 eur a druhá vo výške 70 000 eur, v tomto prípade nevzniká povinnosť zápisu. Každá zmluva sa bude posudzovať samostatne.

Pri opakovaných plneniach sa posudzuje finančný limit za celý čas trvania zmluvy, pričom ak zmluva predpokladá možnosť prolongácie, na posúdenie limitov nastáva fikcia, že k nej dôjde.

- taktiež treba uviesť, že v situácii keď štát prevádza napr. nehnuteľnosť do spoluvlastníctva pre viaceré fyzické alebo právnické osoby, na účely posudzovania povinnosti zápisu do registra je potrebné zistiť, či pri rozdelení plnenia podľa spoluvlastníckych podielov by každý zo subjektov,

ktoré tvoria zmluvnú stranu nadobudol plnenie ktoré prekračuje finančné limity. Pokiaľ tomu tak nie je, nevzniká povinnosť zápisu do registra partnerov verejného sektora.

B: Partnerom verejného sektora nie je:

a) subjekt verejnej správy,

b) verejný podnik; to neplatí, ak dodáva tovary alebo služby podľa zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy podľa osobitného predpisu s cieľom dosiahnuť zisk alebo nadobúda majetok, práva k majetku alebo iné majetkové práva, ktorých všeobecná hodnota preyšuje hodnotu plnenia podľa odsekov 2 a 3,

c) osoba, ktorá prevažne pôsobí v neziskovom sektore; to neplatí, ak dodáva tovary alebo služby podľa zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy podľa osobitného predpisu,

d) banka, obchodník s cennými papiermi, poisťovňa, zaistovňa, správcovská spoločnosť, dôchodková správcovská spoločnosť, doplnková dôchodková spoločnosť, centrálny depozitár cenných papierov, burza cenných papierov alebo iná finančná inštitúcia, alebo zahraničná finančná inštitúcia vrátane zahraničnej finančnej inštitúcie, ktorá má na území Slovenskej republiky umiestnený podnik alebo organizačnú zložku, ak sa na nadobudnutie kvalifikovanej účasti v nich vyžaduje predchádzajúci súhlas Národnej banky Slovenska, Európskej centrálnej banky alebo príslušného zahraničného orgánu dohľadu v oblasti finančného trhu,

e) osoba, ktorá prijíma plnenie od zastupiteľského úradu Slovenskej republiky v zahraničí za dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služby alebo plnenie v rámci rozvojovej spoluprácu alebo medzinárodnej humanitárnej pomoci,

f) iný štát a jeho orgány,

g) medzinárodná organizácia zriadená na základe medzinárodného práva verejného a jej orgány,

h) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá prijíma plnenia od verejného podniku v rámci bežného obchodného styku verejného podniku a pri plnení hlavnej ekonomickej činnosti verejného podniku,

i) majiteľ finančných nástrojov a osoba, ktorá má právo na výplatu finančných nástrojov, ktorých upísanie alebo umiestnenie sprostredkoval alebo vykonal obchodník s cennými papiermi, zahraničný obchodník s cennými papiermi, banka, iná finančná inštitúcia alebo zahraničná finančná inštitúcia, ktorá spĺňa podmienky podľa písmena d), a to aj vtedy, ak ide o finančné nástroje, ktorých upísanie alebo umiestnenie sprostredkovala zahraničná finančná inštitúcia prostredníctvom svojho podniku alebo organizačnej zložky umiestnenej na území Slovenskej republiky,

j) majiteľ finančných nástrojov a osoba, ktorá má právo na výplatu finančných nástrojov, s ktorými sa obchoduje na regulovanom trhu v rámci Európskej únie alebo iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, alebo budú na taký trh prijaté v lehote šiestich mesiacov od ich vydania,

k) fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá uzatvára zmluvu, s výnimkou zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy podľa osobitného predpisu, ktorej druhou zmluvnou stranou je

1. Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity, ak v mene Ministerstva financií Slovenskej republiky alebo Štátnej pokladnice vykonáva svoju pôsobnosť podľa osobitného predpisu,

2. Národná banka Slovenska, ak zastupuje Slovenskú republiku v medzinárodných inštitúciách alebo na medzinárodných finančných trhoch, ak robí obchody na finančnom trhu alebo so Slovenskou republikou alebo ak vykonáva pôsobnosť v devízovej oblasti,

3. Slovenská záručná a rozvojová banka, a. s., ak vykonáva činnosti podľa osobitného predpisu,

4. Exportno-importná banka Slovenskej republiky, ak vykonáva činnosti podľa osobitného predpisu,

5. Štátna pokladnica, ak vykonáva pôsobnosť podľa osobitného predpisu,

6. Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity, ak vykonáva pôsobnosť podľa osobitného predpisu,

7. Finančný sprostredkovateľ podľa osobitného predpisu, ak prijíma plnenia na účet prijímateľa,

l) poskytovateľ zdravotnej starostlivosti so sídlom alebo miestom podnikania mimo územia Slovenskej republiky, ktorý nevykonáva na území Slovenskej republiky podnikateľskú činnosť a ktorý prijíma plnenia od zdravotnej poisťovne,

m) vlastník bytu alebo nebytového priestoru, ak prijíma finančné prostriedky v súvislosti so správou domu, spoločenstvo vlastníkov bytov a nebytových priestorov alebo fyzická osoba a právnická osoba, s ktorou vlastníci bytov a nebytových priestorov uzavreli zmluvu o výkone správy, ak prijíma finančné prostriedky v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov podľa osobitného predpisu,

n) pozemkové spoločenstvo,

o) osoba a právny nástupca osoby, ktorá prijíma plnenie podľa predpisov o zmiernení niektorých majetkových krívd; to neplatí, ak plnenie prijíma osoba, na ktorú bol nárok na plnenie postúpený.

Do RPVS sa môžu dobrovoľne zapisovať aj fyzické osoby, fyzické osoby podnikateľov a právnické osoby, ktoré nie sú partnermi verejného sektora. Pre účely zápisu do RPVS si subjekt musí zabezpečiť oprávnenú osobu (v zmysle zákona je to advokát, notár, banka, pobočka zahraničnej banky, audítor alebo daňový poradca so sídlom alebo miestom podnikania na území SR), s ktorou je potrebné uzavrieť dohodu o plnení povinností oprávnenej osoby pre partnera verejného sektora. Táto oprávnená osoba potom vykonáva za partnera verejného sektora všetky úkony týkajúce sa RPVS.

RPVS sa vedie len v elektronickej podobe a táto je právne záväzná, t.zn. že údaje zverejnené v RPVS sú účinné voči všetkým a nie je potrebné ich pred orgánmi verejnej moci preukazovať.

RPVS prebral register konečných užívateľov výhod, ktorý v zmysle platných právnych predpisov viedol do 31. januára 2017 Úrad pre verejné obstarávanie, a osoby zapísané v registri konečných užívateľov výhod sa považujú za osoby zapísané v RPVS. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti SR č.328/2016 Z.z. určuje vzory podaní do registra partnerov verejného sektora.

V ďalšom čísle Výrobného družstevníctva sa na konkrétnych príkladoch zameriame na samotný proces verejného obstarávania, jeho podmienky a výnimky.

Mgr. Martina Nachtmannová